

Amateursuindersvereniging de Pioniers

Bezoekadres:

Kögllaan 30, 3571 PZ Utrecht

secretaris@depioniers.nl

www.depioniers.nl

Postadres:

Postbus 13017, 3507 LA Utrecht

Redactie: Evelien Pullens

Layout: Evarien Tuitert

In dit nummer

Van het bestuur 2

Archief naar archief 3

Voorlopers van de Pioniers 3

Interview met Monica 4

Ringslang eng? Nee hoor! 4

25 jaar tuinieren,
van niets naar iets 5

Schooltuin worden Pio Petite 6

Buurman weet alles 7

Tip van de maand 7

KOM JE OOK?

Agenda

8 juli: Struinen in de tuinen

22 september: Burendag

Van de redactie

Het kan niet op met de zonnige dagen op de Pioniers. Ook op de GroenMoetjeDoen!-dag is het prachtig weer.

De terrasdeuren staan open. Koffie en taart. Lekker klieren met modder om bloembommen te maken met Gea en Piet: Guerillatuinen! Een drukbezochte stekworkshop met Pieterneel. Poffertjes. Er was veel te beleven. Ikzelf vertelde het sprookje 'Japie en de bonenstaak' op de Beleeftuin voor jong en oud. Inleven. Beleven. Gloeiende wangen.

Er komt van alles tot leven op die dag. Mensen die ik van gezicht ken, helpen me bij het inrichten van de beleeftuin. Nu gaan ze voor mij leven. Ik spreek met Monica, die vertelt over haar geneeskrachtige zalven. Haar folder-

tjes heb ik al in het verenigingsgebouw zien liggen. Nu gaan ze pas voor mij leven en koop ik een potje tuinzalf. De planten die in de warme mei en juni dagen weelderig aan het groeien zijn gegaan, leven volop. De tuinen staan er vol mee.

Verder in deze nieuwsbrief een stukje geschiedenis opgetekend door Rian. De derde fase van de tuin van Martine: de onderhoudsvriendelijk tuin. Iets over ringslangen, over vuurtje stoken en Pio Petite.

Evelien Pullens

Van het bestuur

Er is weer iets veranderd in het bestuur: Wouter heeft zijn functie neergelegd. Gelukkig heeft zich ook al een nieuw bestuurslid aangemeld. Frans Anken draait nu mee als aspirant bestuurslid. Dit geeft weer een nieuwe impuls aan het bestuur en aan het denkproces over wat voor vereniging wij willen zijn en wat we willen uitstralen.

Het stuk grond wat de Pioniers bevolken is een steeds kostbaarder stukje grond midden in de woonwijken. Voor een relatief laag bedrag kunnen onze leden daar een deel van gebruiken. Misschien realiseren niet alle leden zich voldoende dat dit een groot voorrecht is, en gezien

onze wachlijst er velen zijn die dat ook zouden willen. We moeten er goed voor zorgen. Ons tuinen complex krijgt door de bebouwing in de omringende wijken nog meer een parkfunctie, de groene long van de Veemarkt. Dit houdt ook in dat we als bestuur en beheer meer aandacht geven aan de parkachtige functie en het voor de wandelaars een aantrekkelijk verblijf moet zijn.

Ons huishoudelijk reglement voorziet hier voor een groot deel al in, maar wat betreft de handhaving kunnen we wel een tandje bij zetten. Dat gaan we dus ook doen. Er wordt geschouwd en indien nodig gesprekken n.a.v. de schouw gevoerd. Een schouw houdt in dat twee

leden van de schouwcommissie langs de tuinen lopen en beoordelen in hoeverre de tuin goed onderhouden wordt.

Het huishoudelijk reglement wordt op dit moment aangepast aan de laatste versie van de statuten, en natuurlijk aan de leden aangeboden ter beoordeling en vaststelling op een extra ALV. We hopen hiermee onze verantwoording van recreatief medegebruik voldoende aan de gemeente duidelijk te kunnen maken zodat onze vereniging nog jaren kan bloeien!

*namens het hele bestuur,
Tjitske van der Woude*

Roodmetzwartestippen

Op deze website koop je eenvoudig en snel de meest biologisch- en ecologisch verantwoorde manier om plagen in uw tuin te bestrijden of te weren:

www.roodmetzwartestippen.nl

Oproep voor rommelmarkt!

Op 8 juli zijn er in heel Utrecht bijzondere evenementen vanwege Struinen in de tuinen. Natuurlijk doen wij ook mee! Een gitariste treedt 3 maal op op ons tuinenpark. Evelien vertelt het verhaal Japie en de uinenbonenstaak om 12.30 en 13.30. En...er is een rommelmarkt tussen 12.00 en 17.00 door alle Pioniers. Wie heeft er mooie oude spullen om te verkopen? Geef je op bij Coby als je mee wil doen aan de rommelmarkt: cv.meerem@planet.nl

Archief naar archief

Op maandag 26 maart 2018 hebben Fons van den Broek en Rian Kraan het historisch archief van onze vereniging overgedragen aan Roosje Keijser van het Utrechts Archief.

In ons archief bevonden zich vele pareltjes zoals veelal handgeschreven notulenboeken van het bestuur uit de jaren dertig, veertig, vijftig en zestig en zeventig (waaronder de oprichtingsnotulen van 7 november 1935), notulen uit de jaren zestig van de werkgroep jeugd (De zonnige tuinjeugd), een verkoopboek van de tuinwinkel uit de jaren vijftig, oude verenigingsbladen, bouwtekeningen van het verenigingsgebouw en huisjes, de financiële administratie uit de jaren zestig, zeventig en tachtig en nog veel en veel meer. Wij zijn blij dat de historie van onze mooie vereniging nu veilig bewaard wordt en zo voor toekomstige generaties behouden blijft. Het archief is openbaar en kan door een ieder in de studiezaal van het Utrechts Archief ingezien worden.

De overdracht is een goede aanleiding om in deze nieuwbrief een rubriek te starten waarin, aan de hand van oude foto's, de geschiedenis van ATV De Pioniers wordt toegelicht. Hieronder vind je de eerste bijdrage.

Voorlopers van de Pioniers

Onze oprichter Jan Hellevoort tuinierde in de jaren twintig van de vorige eeuw in het gebied dat werd begrensd door de Blauwkapelseweg, Alexander Numankade en de Hengeveldstraat in Utrecht. Daar staan nu de jaren dertig huizen. Dit was niet ver van zijn huis; hij woonde in de Gildstraat 31. Het waren zogenaamde 'wilde tuinders'. Dat wil zeggen, er was geen sprake van een verenigingsverband. In 1930 moesten de volkstuinters deze plek verlaten vanwege de toekomstige bouw van huizen. Zij kregen een schadeloosstelling van 'een rijksdaalder de roe'. Met weemoed namen zij afscheid. In 1975 schreef Jan Hellevoort in zijn geschiedschrijving van De Pioniers: 'Wij hadden daar prachtgrond en er was een echt hartelijke en kameraadschappelijk sfeer'. Veel van deze volkstuinters (inclusief Jan Hellevoort) namen toen een tuin bij de Volksbond tegen Drankmisbruik. Daarover in de volgende nieuwsbrief meer. Later waren zij betrokken bij de oprichting van De Pioniers.

Op de foto de Blauwkapelseweg in 1931 gezien vanaf de Kapelbrug. Links staan gebouwen van de Gemeentelijke gasfabriek. Daar ligt nu het Grifftpark. Aan de rechterzijde de Biltse Grift en het gebied waar de 'wilde tuinders' tuinierden. De Blauwkapelseweg was toen nog een smal

weggetje en werd in de jaren dertig verbreed. De Alexander Numankade was nog niet doorgetrokken naar de Blauwkapelseweg.

Rian Kraan

Lievelingsplant

"Geen idee..."

Lievelingsmoment

Een uur voor zonsopgang, met dat mooie lage licht.

Interview met **Monica**, tuin 32

"De *Antimug* is tegen muggen en het helpt ook tegen dazen en wespen. *Tuinzalf* is verzachtend bij kleine wondjes of bij een ruwe huid, bijvoorbeeld als je in de tuin gewerkt hebt. Het blijkt ook te werken bij beginnende eczeem." Monica zit in haar knalrode jurk aan een tafel waarop ze een aantal

"Mensen beseffen vaak niet hoeveel aandacht er in gaat zitten"

stijlvolle potjes, die gevuld zijn met zelfgemaakte geneeskrachtige zalven, heeft uitgesteld. Nieuwsgierige mensen scharen zich om haar heen. "De tuinzalf is gemaakt van goudsbloem. Dat is hetzelfde als calendula. Andere ingrediënten zijn zuivere amandelolie, kokosolie en bijenwas van onze eigen bijen." Monica vertelt me dat ze het zo jammer

vindt dat mensen zo weinig weten van de geneeskrachtige kwaliteiten van planten en dat er veel van die bijzondere kruiden op de composthoop terecht komen. Ze had een jaar geleden zelf last van droge plekken en is wat gaan uitproberen. "Van het één komt het ander. Als de zalf goed gelukt is, wil je ook mooie potjes en een etiket." Tuin 32, staat er op.

Een andere wereld

Via een vriendin kwam Monica 10 jaar geleden op de Pioniers terecht. "Als ik in de tuin werk, ben ik even in een andere wereld." Monica verbouwt in haar tuin groentes en de planten die ze nodig heeft voor haar zalfjes, zoals de goudsbloem. "Het fijne van een tuin is dat het de producten zo dichtbij brengt." Ze is minstens één dag in het weekeind op de Pioniers en dan ook nog wel een

avond door de week. Vroeger vaak met haar dochter. Nu die 17 is, komt ze niet meer zo vaak mee.

Monica houdt van dingen uitproberen en van zelf iets maken, ook al kost dat veel tijd. Om tuinzalf te maken moeten de goudsbloemen bijvoorbeeld twee weken drogen, daarna nog een twee weken 'koud trekken' zoals Monica dat noemt. "Mensen beseffen vaak niet hoeveel aandacht er in gaat zitten en ook niet hoeveel de pure ingrediënten kosten." Monica laat een brede knalrode lach zien. "Ik verkoop mijn producten nu alleen nog in eigen kring. In het verenigingsgebouw liggen foldertjes voor Pioniers: Tuinzalf, antimug en lippenbalsem." Ik ga de tuinzalf eens uitproberen!

Evelien Pullens

Ringslang eng? Nee hoor!

Het was een zomerse dag. Ik had een rokje en teenslippers aan. Liep nietsvermoedend door het gras van mijn tuintje. Daar was de ringslang ineens; met een kikker in zijn bek. Ik schrok enorm. Waande mij even in Afrika. Brrr. Om meer verrassingen te voorkomen dacht ik in het vervolg luid bellend bij mijn tuin aan te komen. Maar een ringslang heeft geen gehoor werd mij verteld. Hij reageert wel op trillingen. Dan maar aan komen stampen. Maar is dat nodig? Wat blijkt: een ringslang is goed voor onze natuur en doet niets!

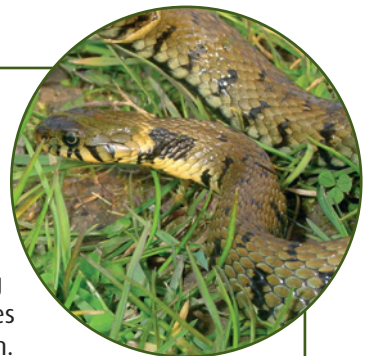
Wat er over de ringslang te vertellen valt

De ringslang is een slang uit de familie van de waterslangen. Je herkent hem door de gele vlekken aan beide kanten van zijn hals. Hij is ongevaarlijk en niet giftig voor de mens. Het is een schuwe soort die bij bedreiging zelden bijt. Een hele geruststelling!

De slang kan wel meer dan een meter worden. Zoals ik al zag: hij is dol op kikkers. Hij leeft graag in de buurt van water. Ze overwinteren in takkenbossen en braamstruiken. Half april worden ze

weer wakker. Ze zoeken graag rustige plekken om te zonnen. Broei/composthoppen zijn nodig om eieren te leggen. Dat doen ze in de maanden juni en juli. De eieren worden door de broei van het organisch materiaal uitgebroed. Uitbroeden van de eieren duurt zo'n zes weken.

Karin Disselen

Drieluik - Deel 3

25 jaar tuinieren, van niets naar iets

Martine Haxe heeft al bijna 25 jaar een tuin bij de Pioniers. Hoe doe je dat? Wat voor keuzes maak je? Martine vertelt in drie artikelen over de fases die ze meemaakte met haar tuin. Deze keer volgt het derde deel. Van 2017 tot nu.

Als de jaren gaan tellen...

Ik heb altijd gezegd dat ik tot mijn 88ste op de tuin zou blijven. Zoiets kun je alleen maar zeggen als de ouderdom nog niet aan je knaagt. De laatste jaren begon de zorg voor de tuin me steeds zwaarder te vallen. Het afsteken van al die mooie vaste planten en het wieden in de vijverborder. Het doet allemaal pijn aan de handen, polsen en de rug. De slootkant ging al helemaal z'n eigen

“De laatste jaren begon de zorg voor de tuin me steeds zwaarder te vallen”

gang omdat ik de strook tussen de hortensia's en de sloot niet meer kon maaien, en de mollen 'vermolden' al het gras. Er moest dus voor de tweede keer drastisch worden ingegrepen, wilde ik de tuin kunnen aanhouden. Als ik iets zou moeten aanpakken dan was het wel de vijverborder. Die gaf het meeste en zwaarste werk.

Makkelijker gezegd dan gedaan! De border rond de vijver is voor mij altijd

het hart van de tuin geweest. Daar genoot ik het meest van, omdat het zo in balans was. Ik vond het heel het pijnlijk om daar afscheid van te moeten nemen.

Planten kiezen

Een vriend hielp me alle planten eruit te spitten. Ik heb ze bijna allemaal weggegeven. Het plan was om een verhoogde border om de vijver te maken zodat ik dar niet veel hoeft te bukken. Ik wilde er bloeiende bodembedekkers in die geen tot weinig onderhoud vragen. Ja, ga daar maar eens aan beginnen. De eerste tekening bestond vooral uit eenjarigen omdat die het hele seizoen bloeien. Ik vond een kwekerij op internet die een prachtig aanbod had. Vele uren heb ik al die heerlijke bloemen gezien, gewikt en gewogen kleur hoogte en vorm in een tekening op elkaar afgestemd en ik was blij met het resultaat. Toen ik dat aan een bevriende hovenier liet zien, keurde ze het af: van de beplantingsvormen die ik bedacht had zou ik weinig terug zien als alles volgroeid was. Ik keek, was teleurgesteld maar begreep dat ze gelijk

had. Zo worstelde ik een tijdje voort. Het was moeilijk om afscheid te nemen van alle geliefde planten die ik in mijn tuin had staan.

Een jaar later: de onderhoudsvriendelijke tuin

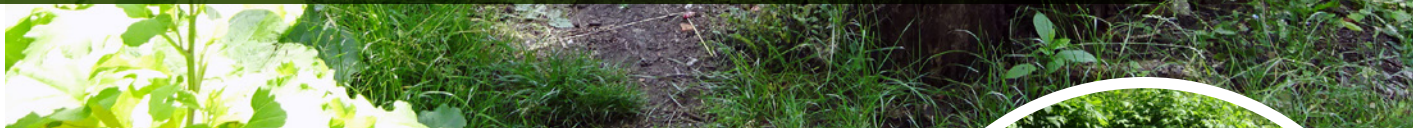
Ik wandel Martines tuin op om te kijken hoe het ontwerp na een jaar bevalt. “Het scheelt echt,” vertelt Martine. “Ik hoef geen planten meer af te steken, zoals hosta's en zo. Dat kon ik echt niet meer. Ik heb veel minder werk aan de tuin. Het meeste gaat vanzelf.” Toch is ze weemoedig. “Het bloeit allemaal tegelijk. Dat snap ik niet want ik heb het uitgekozen op na elkaar bloeien.” Martine haalt haar schouders op. “Nu is het mooi, maar straks is het allemaal groen. Daarom heb ik wat tijd gekocht. Ik hoop dat dat langer kleur blijft geven.” De tuin is nog steeds prachtig met de paarse en witte tinten.

WIL JE OOK EEN ONDERHOUDSVRIENDELIJKE TUIN? MARTINE KAN JE VEEL VERTELLEN OVER HET AANLEGGEN DAARVAN. LOOP GERUST EEN KEER LANGS BIJ TUIN 110.

Schooltuin worden Pio Petite

Wellicht is het al opgevallen: de schooltuintjes zijn weg. Helaas. Hiervoor in de plaats zijn Pio Petite tuintjes gekomen; alvast kleine tuintjes voor mensen die op de wachtlijst van de Pioniers staan. Annemiek Wilbrink heeft 6 jaar als vrijwilliger de kinderen van de schooltuin begeleid bij het tuinieren. Zij vertelt er meer over.

Hebben scholen geen interesse meer?

We zijn met de schooltuin gestopt omdat er geen vrijwilligers meer te vinden waren om de kinderen te begeleiden. Niet onder de ouders van de kinderen, niet in de buurt van de Pioniers en niet onder de Pioniers. Helaas. De schooltuin is ooit opgezet door Peter Voortman. Hij is een enthousiaste tuinier en vader en had als doel om kinderen kennis te laten maken met en te interesseren voor tuinieren. We hebben als vrijwilligers bij de schooltuin jaren geprobeerd om het team vrijwilligers op peil te houden maar dat is uiteindelijk niet gelukt. De afgelopen 2 jaar is er al geen school meer op de schooltuin geweest ondanks pogingen van het bestuur van de Pioniers om een school te vinden. Maar wie weet staat er in de toekomst wel weer een nieuwe groep enthousiastelingen op.

Komen kinderen van scholen dan nog wel op excursie?

Het is op dit moment niet geregeld dat kinderen op excursie komen. Maar het is wel een goed idee. We hebben tenslotte ook nog de voorbeeldtuin.

Wat groeide er in de schooltuin?

De schooltuin was opgezet als een moestuin. Ieder jaar werden verschillende

groenten en bloemen zoals aardappelen, ui, wortel, pompoenen, courgettes, suikermais, sla, andijvie, bietjes, kolen, bonen, Oost-Indische kers, Afrikaantjes, vergeet-mij-nietjes, goudsbloem, papaver, juffertjes-in-het-groen en nog veel meer met hulp van de kinderen gezaaid, gepoot, bijgehouden en geoogst. Voor de winter werden de bedden afgedekt met organisch afval, vooral bladeren om het bodemleven te stimuleren en de groei van onkruid te ontmoedigen. In het begin van de lente werd de winterbedekking van de bedden gehaald zodat de grond kon opwarmen en klaar was om de nieuwe gewassen te laten groeien. De afgelopen 2 jaar heeft Annemiek de schooltuin zoveel als mogelijk bijgehouden in afwachting van een school die interesse had of tot er zich een andere oplossing aan zou dienen. Het is dus een andere oplossing geworden. Maar wel één in de geest van de voormalige schooltuin.

Pio Petite?

De schooltuin is nu opgesplitst in kleinere tuintjes: Pio Petite tuintjes. Deze tuintjes worden ter beschikking gesteld aan belangstellenden die op de wachtlijst staan. Die kunnen dan kennis maken

met tuinieren en ontdekken wat ze leuk vinden. De tuintjes zijn bedoeld voor eenjarige groenten, kruiden en bloemen zodat ze weer leeg opgeleverd kunnen worden aan de volgende tuinier. Er zijn nu 8 tuintjes gecreëerd van circa 12 m².

Karin Disselen

MEER INFORMATIE?

VANUIT DE PIO PETITE IS JUDITH DE RUITER (TUIN 15) AANSPREKPUNT/VRAAGBAAK VOOR WAT BETREFT PRAKTISCHE ZAKEN. BEREIKBAAR VIA SECRETARIS@DEPIONIERS.NL. VRAGEN OP HET GEBIED VAN TUINIEREN KUNNEN AAN ANNEMIEK GESTELD WORDEN. ZIJ HEEFT ZELF OOK EEN PIOPETITE TUINTJE EN IS DAAR REGELMATIG TE VINDEN.

Buurman weet alles

Hallo Buurman

het was zo gezellig gisteren in de tuin. Ik had een vuurtje gemaakt en ik heb gebarbecued. Ik had u nog willen uitnodigen. De volgende keer moet u er echt bij komen zitten. Samen is beter dan alleen.

Buurvrouw

Hallo buurvrouw

Ik heb de rook van uw vuurtje gezien en ik hoorde u hoesten.

Buurman

Beste buurman

Dat klopt. Het rookte wel en ik was even bang dat ik bronchitis kreeg.

Buurvrouw

Hallo buurvrouw

Weet u wel dat het inademen van houtrook heel ongezond is, buurvrouw? Bij het verbranden van hout komen fijnstof en andere schadelijke stoffen vrij, zoals benzeen en dioxine die kankerverwekkend zijn. Dit gebeurt vooral als je het vuurtje net hebt aangestoken én als je dit weer dooft. Wanneer we een uur lang een houtvuur laten branden, dan brengt dat 5x zoveel fijnstof in de lucht als wanneer we 1 uur autorijden in de stad. Inademen van (ultra)fijnstof kan zorgen voor klachten aan het hart en de luchtwegen.

Buurman

Jeetje, buurman. Hoe kan ik die rook dan voorkomen?

Buurvrouw

Beste buurvrouw

Kijk maar eens bij de tip van de maand!

Tip van de maand

Hoe maak je een goed en veilig vuur met weinig rook

Alleen kurkdroog hout

Stook alleen hout dat goed droog is, daarmee zorg je dat anderen geen last van rook of stank hebben. Laat zelf gehakt brandhout minstens 2 jaar drogen! Het hout is droog genoeg als het gebarsten is of de bast loslaat.

Let op de wind(richting)

Houd rekening met de windinrichting, zodat de rook niet rechtstreeks bij je burens naar binnen waait. Bij windstil of mistig weer kun je beter geen vuur maken, dan blijft de rook te veel hangen.

Niet op het vuur: afval en bewerkt hout

Om vuren in de tuin voor iedereen leuk te houden, heeft de overheid regels opgesteld. Het is verboden om geverfd of geïmpregneerd hout, bewerkt hout, snoeihout of afval te verbranden.

Een vuurtje stoken mag alleen in een buitenkachel, tuinhaard, barbecue, vuurkorf of vuurpot. Ook tuinfakkels zijn toegestaan. Zeker de zogenaamde Mexicaanse vuurpotten met schoorsteentje zijn de minst slechte manier voor een mooi vuurtje in de avond.

Barbecue

Gebruik geen aanmaakblokken, die zijn nog milieubelastender. Doe het op de oude Portugese methode met dennen-appels! Laat ze goed drogen en ze branden erg goed bij het aanmaken van een barbecue. Of bouw een mooi ouderwets vuurtje met dunne takjes, waarna je steeds dikker hout toevoegt. Nooit papier gebruiken!

As op de composthoop

In kleine beetjes kun je houtskoolas wel op je eigen composthoop gooien, of gebruiken als mest in je tuin.